

В зв'язку з цим треба відзначити, що важливим фактором, що робить значний вплив на розвиток законодавства про авторські права в сучасних умовах, є місце використання творів – мережа Інтернет. Та обставина, що використання мережі Інтернет передбачає легкість і доступність копіювання розміщеної в ній інформації, в тому числі об'єктів інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Панфилов П.А. Сравнительная характеристика юридических подходов к понятию Интернета. – URL: http://rpi.msal.ru/prints/200702inf_law5.html
2. Якушев М.А. Интернет и право / М.А. Якушев // Законодательство. – 1997. – № 1. – С. 66-79.
3. Михайленко, Е.В. Проблемы информационно-правового регулирования отношений в глобальной компьютерной сети Интернет : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. / Е.В. Михайленко. – М., 2004. – 25 с.
4. Наумов, В.Б. Право и Интернет: Очерки теории и практики / В.Б.Наумов. – М.: Книжный дом «Университет», 2002. – 432 с.
5. Талимончик, В.П. Международно-правовое регулирование отношений информационного обмена в Интернете : автореф. дис. ... канд.юрид. наук. / В.П. Талимончик. – СПб., 1999. – 18 с.
6. Малахов, С.В. Гражданско-правовое регулирование отношений в глобальной компьютерной сети Интернет : дис. ... канд. юрид. наук / С.В.Малахов. – М., 2001. – 173 с.
7. Копылов, В.А. Информационное право: учебник / В.А. Копылов.– М.: Юрист, 2005. – 510 с.

Мазуренко Світлана Вікторівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної
власності та корпоративного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДОГОВОРИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Одним з найбільш розповсюджених видів цивільно-правових відносин, які активно проникають в мережу Інтернет є договірні правовідносини. Підставою для їх виникнення є укладення відповідного договору. Слід відрізняти договірні правовідносини від зобов'язальних правовідносин, які є більш широким поняттям, оскільки включають в себе не тільки договір як підставу для виникнення, а й інші види зобов'язань. Г.С. Усеїнова,

акцентуючи увагу на теорії договірних правовідносин в Інтернет-просторі, зазначає, що договір в мережі Інтернет виконує, переважно, превентивну роль, попереджуючи скоєння правопорушень [1]. Варто погодитися з позицією щодо того, що укладення так званих «угод користувачів» може стати певним специфічним та ефективним засобом для захисту прав.

Зазначимо, що «договір користувача» є лише одним з великої кількості різновидів договорів, які зустрічаються в мережі Інтернет. Враховуючи, що однією з основних тенденцій розвитку сучасного суспільства є широке залучення інформаційної мережі Інтернет, кількість таких різновидів договорів збільшується в геометричній прогресії, оскільки сьогодні практично до всіх сфер життєдіяльності використовуються можливості мережі.

Н.Є. Блажівська усі правочини в мережі Інтернет ділить на прямі та непрямі. Прямі (direct) електронні правочини – стосуються предмету, який має електронну форму вираження (наприклад, комп'ютерна програма, електронна база даних). Прямі електронні правочини мають місце і у випадку надання послуг в системі on-line (наприклад e-banking). Непрямі (indirect) електронні правочини – вчиняються за допомогою електронних засобів комунікації, але виконуються в традиційній формі. Наприклад, виконання договору, яке полягає в купівлі-продажу книжки в Інтернет-магазині настає шляхом поставки книжки покупцю через наприклад кур'єра. Таким чином електронним є лише етап вчинення правочину, водночас виконання здійснюватиметься в традиційний спосіб [2]. Можливим є поділ залежно від сторін, способу вчинення правочину та виокремлення характерних послуг.

Особливе місце в системі договорів, які пов'язані з мережею Інтернет посідає договір Інтернет-провайдингу. На думку С.Є. Ємельянчика договір Інтернет-провайдингу можна визначити як непоіменований договір, який за своєю типовою належністю визначається як договір про надання послуг. За своєю сутністю він є різновидом телекомунікаційних договорів [3]. У чинному законодавстві існує значна кількість прогалин у регулюванні не тільки договору надання доступу до мережі Інтернет, договір хостингу взагалі не має спеціального правового регулювання. Майже не врегульовані питання, пов'язані із наданням доступу до мережі Інтернет через операторів мобільного зв'язку й із використанням безпроводного з'єднання (наприклад, Wi-Fi, 3G).

Навряд чи доцільно вводити зазначені положення до ЦК України внаслідок специфіки їхньої сфери застосування, специфіки термінології, а також великої кількості потенційного нормативного матеріалу. Доцільніше прийняти їх у вигляді окремого закону про надання послуг Інтернет-

провайдерами, замінивши тим самим фрагментарні й малоефективні Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг [4].

Вважаємо за доцільне запропонувати згрупувати ці договори у такі основні групи: договори, які укладаються в мережі Інтернет; договори, які укладаються за допомогою мережі Інтернет. Необхідність у такій класифікації обумовлена необхідністю з'ясування сутності таких договорів та їх правової природи. Основним різновидом договорів, які укладаються в мережі Інтернет є вищезгадувана угода користувача. Такий договір є публічною офертою. Тобто це публічна пропозиція, за сутністю якої користувачу надається пропозиція укласти договір на заздалегідь визначених умовах. При цьому процес переговорів та досягнення домовленостей щодо умов не відбувається, а у випадку незгоди користувача – зміни до угоди не вносяться. Потенційний користувач має вибір – або приєднатися до оферти та користуватися усіма можливостями, які йому надаються у цьому випадку, або шукати інших ресурс в мережі Інтернет.

На думку В. Луцика як правило, оферта являє собою проект договору, розміщений на Web-сервері оферента для публічного ознайомлення з ним. Акцепт висловлюється шляхом внесення в проект договору умов, прийнятих оферентом у редакції акцептанта і вказівки даних, що ідентифікують акцептанта. Вчений констатує, що сформувався правовий звичай, відповідно до якого як підпис при укладенні оплатних договорів використовується номер кредитної картки, а у відносинах між давніми партнерами – електронно-цифровий підпис. Часто при укладенні договорів на безплатне одержання в Інтернеті якого-небудь блага допускається вказівка з боку споживача псевдоніма. Якщо ж відповідно до договору споживач одержує благо в матеріальному, а не віртуальному просторі, то в інтересах споживача вказати своє дійсне ім'я, інакше він не зможе довести, що благо належить йому [5].

Пропонуємо такий договір назвати договором Інтернет-користувача – це угода двох і більше осіб, спрямовану на встановлення, зміну та припинення прав і обов'язків в мережі Інтернет. Зазначимо, що укладення договору в Інтернеті має транснаціональний характер, а тому потрапляє в сферу правового регулювання міжнародного приватного права. При вирішенні колізій про те, яке право застосовувати до порядку укладення договору часто використовується поняття місця (місце укладення договору, місце перебування, місце проживання). Виникають труднощі з цим поняттям щодо договорів, які укладаються в Інтернеті. Справді, важко сказати, де місце укладення договору в Інтернеті. У матеріальному просторі все просто – оферент і акцептант зустрілися у визначеному місці, і вказавши його, підписали договір у виді єдиного документа або обмінялися документами, що

містять оферту й акцепт. Як правило, якщо Web-сервер, на якому розміщується бланк договору чи програма-робот, не належить оференту, те він не знає на території якої держави фактично буде укладений договір.

Значно більшим є перелік договорів, які укладаються за допомогою мережі Інтернет. Більш того, сьогодні спостерігається тенденція до приведення цього переліку у відповідність до переліку договорів, що можуть укладатися в реальному житті в письмовому вигляді. На сьогодні серед вчених відсутня єдність щодо узагальнюючої назви таких договорів. Найчастіше зустрічається поняття «електронний договір». Так, наприклад, відповідно до п. 5 ст. 3 Закону України «Про електронну комерцію» електронний договір – це домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків та оформлена в електронній формі [6]. Проте це поняття включає не тільки договори, які укладено через мережу Інтернет, а й інші види договорів, які представлені в електронній формі і можуть бути укладені поза мережею Інтернет. Тому в даному випадку більш доцільним є вживання терміну «мережевий договір». Так, наприклад, І.М. Рассолов стверджує, що мережевий договір це угода двох і більше осіб, спрямована на встановлення, зміну та припинення прав і обов'язків, що впливає з діяльності суб'єктів з використанням мереж різної природи на основі принципів рівності сторін і пріоритету інтересів споживачів інформації [7].

Таким чином, сьогодні договір є важливою підставою для виникнення договірних правовідносин в мережі Інтернет. Однак щодо правової природи таких договорів, їх класифікації точаться жваві дискусії, що свідчать про складність цієї сфери. Пропонуємо виокремлювати договір Інтернет-провайдинга, за допомогою якого надаються доступ до мережі Інтернет, а також договори, які укладаються в мережі Інтернет та договори, які укладаються за допомогою мережі Інтернет.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Усеїнова Г. С. Теорія договірних правовідносин в Інтернет-просторі // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. – 2014. – № 1137, вип. 18. – С. 145
2. Блажківська Н.Є. Електронний правочин у цивільному праві України: монографія; за наук. ред. д.ю.н., проф., чл.-кор. НАПрН України Р.О. Стефанчука. – К.: Алерта, 2014. – С. 74
3. Ємельянчик С. О. Договір надання послуг доступу в інтернет (договір інтернет-провайдингу) в системі договорів // Право і суспільство. – 2015. – № 6. – С. 89

4. Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 р. №295 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/295-2012-%D0%BF/>
5. Луцик В. Укладення договорів в мережі Internet // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2012. – №3. – С. 42.
6. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 45. – Ст. 410.
7. Рассолов И. М. Правовое обеспечение экономики. – М. : Юрайт, 2012. – С. 145.

Матійко Микола Володимирович,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРИВАТНОПРАВОВІ АСПЕКТИ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ

Приватне право є не єдиним способом регулювання та захисту таємниць, але велике значення та визначальне місце, яке воно посідає тут серед інших способів захисту є безсумнівним.

Приватноправова сфера може охоплювати регулювання умов та встановлення критеріїв віднесення певних відомостей до інформації доступ, до якої обмежується (утворення таємниць), визначення механізму захисту відомостей від неправомірного поширення (міри захисту таємниць), на встановлення санкцій за неправомірне поширення інформації, що захищається (відповідальність за порушення таємниць).

Коло залучених до обізнаності щодо таємниці поділяє таємниці на таємниці одного суб'єкта та таємниці певної групи суб'єктів.

Крім особистої таємниці виділяють в залежності від інтересів, яких стосується сфера таємниці, державну таємницю (стосується інтересів держави), комерційну таємницю (стосується інтересів суб'єктів підприємницької діяльності), процесуальні таємниці (стосується задач процесуальної діяльності), професійні таємниці (стосуються інтересів осіб, що звернутися з потребою здійснення певної професійної діяльності).

Відповідно до статті 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 адвокатською таємницею є будь-яка інформація,